SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XCIV. No. 169. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, SEPTEMBER 3, 1987 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 3-го ВЕРЕСНЯ 1987 РІК XCIV. Ч. 169.

ЗАКІНЧЕНО ПРОГРАМОВУ ПІДГОТОВУ ДО ШОСТОГО МИРЯНСЬКОГО КОНҐРЕСУ

Чикаґо, Ілл. (УПСС). — Відповідальний за програму VI-го Конгресу Мирян в Римі, який відбудеться в днях 23-27-го вересня ц.р., проф. Василь Маркусь, заступник голови Українського Патріярхального Світового Об'єднання (УПСС), повідомляє, що програма конгресу вже остаточно узгіднена та розіслана складовим організаціям мирянського об'єднання. Невдовзі вона буде опублікована.

Цьогорічний, вже шостий з черги конгрес українських католицьких мирян концентрується довкола загальної теми „Українська Церква назустріч другому тисячоліттю" і в цьому відношенні буде продовженням четвертого конгресу з 1982 р., який обговорював сучасні проблеми і стан Української Католицької Церкви.

Доповідачами будуть чотири українські католицькі єпископи, дев'ять священиків і вісім мирян. Передбачено 21 доповідь; крім цього, в рамках конгресу виступлять ще й інші ієрархи, в тому і Блаженніший Первоієрарх Мирослав Іван Любачівський. В шістьох сесіях конгресу будуть обговорені такі проблеми: Українське християнство в тисячу років його існування, Українська Католицька Церква між Сходом і Заходом, Українська Православна Церква на Батьківщині, Українська Церква в діяспорі і її проблеми, Мирянський елемент у Церкві (роля і завдання).

В рамках конгресу буде відзначена третя річниця відходу у вічність Блаженнішого Патріярха Йосифа і на пошану його відбудеться окрема сесія. На закінчення конгресу буде ще спільна вечеря, на якій виступлять представники ієрархії, духовенства і громадського життя.

Учасники конгресу візьмуть участь на чолі із Владиками у спеціяльній авдієнції у Святішого Отця Папи Івана Павла II, під час якого йому буде переданий меморіял від українського мирянства.

Звичайним Синодом ієрархії та цим мирянським конгресом Українська Католицька Церква розпочинає офіційно ювілейні святкування Тисячоліття, що триватимуть до кінця наступного року. Очікується учасників цього конгресу з різних країн українського поселення. В Америці і Канаді учасники організують патріярхальні крайові товариства, до яких можуть звертатися зацікавлені у прощі до Риму та участи в конгресу.

ВІДБУЛАСЬ ЮВІЛЕЙНА МІЖКРАЙОВА ПЛАСТОВА ЗУСТРІЧ — 87

Графтон, Онт., Канада (ХВФ). — Тут, на просторих посілостях Пластової Січі, 19-23-го серпня ц.р., закінчилася Ювілейна Міжкрайова Пластова Зустріч, що нею українське пластунство, яке з'їхалось з Австралії, Арґентини, Бельгії, Бразилії, Великобританії, Канади, Німеччини, ЗСА і Франції відзначило кінець святкувань 75-ліття українського Пласту.

ЮМПЗ-87 проходило, як і було заплановано трьома етапами, під гаслом „ЮМПЗ — шлях до одности Пласту в змагу за правдиву славу, за батьківську землю, за віру Христову".

Перший етап ЮМПЗ-87 почався 8-го серпня, коли юнацтво і старше пластунство розпочало свої табори у різних місцевостях провінцій Онтаріо і Квебеку під проводом досвідчених пластових виховників.

Підтабори юнацтва відбувалися за розподілом пластових проб, що їх здавало юнацтво відповідно до їхнього віку.

Пластова молодь перед будинком парляменту в Оттаві

(Фото: Н. Бачинська, В. Бачинська, Х. Ференцевич)

Підтабір прихильниць (46) — комендантка пл.сен. Олена Мацьв.

Підтабір прихильників (59) — комендант пл. сен. Юрій Кузич — під назвою „Шлях до слави" відбувався на пластовій оселі „Батурин" біля Монтреалю, Квебек, у програму якого було включено, крім пластові вмілости табірництва мандрівку по Лонг Трейл до Джей Пік, як теж і відвідини міста Монтреалю.

Підтабір учасниць (83) — комендантка пл. сен. Дора Горбачевська.

Підтабір учасників (80) — комендант пл. сен. Леонід Терпляк — названо „Шлях до одности". Він відбувся у провінційному парку „Бон Еко", Онтаріо. У програму цього підтабору включено пластову вмілість „Одне Перо", плавбу каноїками і плавбу понтонами по порогах ріки „Мадаваски".

Підтабір розвідувачок (136) — комендантка пл. сен. Оксана Шулякевич.

Підтабір розвідувачів (122) — комендант пл. сен. Любомир Шулякевич — звався „Шлях до правди" й відбувався у провінційному парку „Альґонквін", Онтаріо. Програму цього підтабору доповнила дводенна прогулька каноїками і плавба понтонами по порогах ріки „Оттави".

Підтабір Вірлиць (19) і Скобів (33) — комендант пл. сен. Петро Содоль — з назвою „Шлях до дії" відбувся також на теренах провінційного парку „Альґонквін". Програму в цьому підтаборі, крім прогульки каноїками і плавби понтонами по порогах ріки „Оттави", виповнили ще гутірки та дискусії.

Підтабір Уладу Старшого Пластунства (83) — комендант ст. пл. Павло Небесний — розташувався у провінційному парку „Мирфіс Пойнт", Онтаріо. Програму тут виповнили прогулька на вітрильниках, прогулька каноїками і сухопутні мандрівки.

Всіх таборовиків було 790, в тому 129 членів команд-виховників.

Другий етап відбувався в столиці Канади Оттаві 18-19-го серпня. Тут вранці пластову молодь гостили сніданком у залі української православної церкви св. Успення, опісля відбулися оглядини столиці Оттави, відтак Молебень у навечер'я свята Спаса (свячення ово-

(Закінчення на стор. 3)

Владику Мстислава вітає І. Геврик — диреrктор УНС на Канаду. Біля нього — голова Головної Пластової Булави пл. сен. В. Янішевський і д-р П. Гіібович, голова КУК, Онтаріо.

Відбулась зустріч представників жидівських організацій з Папою

Кастель Гандольфо, Італія. — У вівторок, 1-го вересня ц.р., тут у літній резиденції Святішого Отця, відбулась формальна зустріч представників жидівських організацій з Папою Іваном Павлом II, яку деякі засоби масової інформації назвали історичною. Під час розмови було обговорено багато важливих справ, між ними справа офіційного прийняття Папою президента Австрії д-ра Курта Вальдгайма, якому закидають співучасть у нацистських злочинах, хоч він це категорично заперечує, і відносин Ватикану з жидівськими організаціями в світі.

Поінформовані особи кажуть, що розмова, яка проходила в теплій атмосфері і взаємному вирозумінні, не внесла нічого нового у ватикансько-жидівські відносини, тобто Папа публічно не визнав Ізраїля і не висловлював жалю з приводу його зустрічі з К. Вальдгаймом. Жидівські лідери однак, заявили, що відносини між ними і Ватиканом, зглядно Папою Римським, значно покращали у зв'язку із зустрічю і тому немає тепер жадної перешкоди для чергової зустрічі жидів, разом з іншими релігійними групами з Папою в Маямі, коли він приїде до З'єднаних Стейтів Америки вже 10-го вересня.

Після зустрічі Ватикан проголосив, що буде опублікований офіційний документ Апостольської Столиці до справи гітлерівського голокосту над жидами і буде звернено більше уваги на уникнення антисемітизму серед католиків, з чого задоволені представники жидівства, які заявили, що цим документом буде внесена ясність у важливі справи, які заторкують їх відносини з Ватиканом.

На передодні зустрічі з Папою представники жидівських організацій відбули окрему розмову з державним секретарем Ватикану кардиналом Аґостіно Касаролі і передали йому цілий ряд документів про справи, які їх турбують. Зустріч розпочалась молитвою в латинській і гебрейській мовах і офіційним привітанням Папи кожного зокрема.

Участь брали з жидівської сторони дев'ять осіб на чолі з рабином Мордехаєм Ваксманом, головою міжнародних релігійних зв'язків у Світовому жидівському конгресі, а з ватиканської 10 осіб, між якими був Папа Іван Павло II і кардинал Йоганнес Віллєбрандс, голова ватиканської комісії для релігійних відносин.

Західня Німеччина піддалася тискові ЗСА

Бонн. — Західньонімецький тижневик „Штерн" повідомив, що делеґація ЗСА на переговорах у Женеві запропонувала ліквідувати в Західній Німеччині ракети „Першінґ-1А". Це сталося 25-го серпня. А вже наступного дня канцлер Західньої Німеччини Гельмут Коль несподівано для всіх оголосив про рішення уряду відмовитися від ракет „Першінґ-1А".

Журнал зі статтею виходить у світ в четвер, 3-го вересня, але вже напередодні багато пресових агентств і видань дістали уривки з цієї статті. І зразу ж пресовий секретар міністерства закордонних справ Західньої Німеччини Юрген Гробог назвав статтю „неточною", а факти, наведені в ній, „неправильними".

Відомо, що коли Г. Коль оголосив, що Західня Німеччина відмовиться від ракет „Першінґ-1А", то урядові чинники у Бонні і Вашінґтоні потратили немало зусиль, щоб заперечити чутки про те, що Коль прийняв рішення під тиском зі сторони З'єднаних Стейтів. Білий Дім представив повідомлення Коля таким чином, що рішення уряду Західньої Німеччини було несподіваним і для Адміністрації Р. Реґена. І ось тепер, якщо повідомлення „Штерна" відповідають дійсності, вирисовується зовсім інша картина минулих подій.

Совєтський Союз, як відомо, настоював на ліквідації ракет „Першінґ-1А". Це було однією з умов для укладення американсько-совєтського договору про ліквідацію ракет середнього засягу і тактичних ракет. Однак ЗСА твердили, що ракети, які знаходяться на території Західньої Німеччини, не американські, а німецькі і тому не повинні бути включені в умови договору.

„Штерн" покликається на документи Державного департаменту про те, що ЗСА запропонували в Женеві знищити німецькі ракети за день перед виступом Коля. Не підлягає сумніву, що як пише „Штерн", то канцлер знав про все, але приховував це.

В останні місяці і тижні Білий Дім робить всілякі зусилля для укладення договору про ракети. Німецькі ракети були перешкодою для цього договору. Не виключено, що в результаті закулісних переговорів Вашінґтон і Бонн знайшли спільну мову, а потім представили справу так, ніби ініціятива в цьому належить канцлерові Колю.

Відбулися три міжнародні конґреси в Канаді з українською участю

Монтреаль (ОУПС). — В тижні від 16-го до 22-го серпня 1987 р. відбулися в Канаді три міжнародні конгреси, в яких взяв участь як доповідач, чи дискутант, проф. Яр. Рудницький, перед своїм від'їздом з Канади на четвертий міжнародний конгрес: а саме — Історії мовознавства в університеті Трієр, Зах. Німеччина в днях 24-28-го серпня 1987 року. В днях 16-го й 20-го серпня він доповідав на 16-му Міжнародному Конгресі Назвознавства в університеті Лявальу Квебеку.

В днях 17-18-го серпня взяв участь у Світовому з'їзді Федерації Товариств Об'єднаних Націй, що відбувся в державному конвенційному осередку в Оттаві з участю видатних політичних діячів ООН, в тому канадського амбасадора в ООН у Ню Йорку Ст. Люїса.

Як учасник попередніх конгресів ООН у справі стандартизації топографічних назв у Лондоні в 1972 й Женеві 1982 рр. проф. Рудницький був членом обсерватором на цьогорічному конгресі ООН у цій справі в новому Авіаційному Центрі в Монтреалі (19-го й 21-го серпня ц.р.)

При нагоді свого перебування в Оттаві він взяв теж участь у молебні Пластового з'їзду 75-ліття в Церкві св. Івана Хрестителя в столиці Канади, де зустрічався з пластунами з Австралії, ЗСА, Европи, де мав розмови з адв. П. Саварином, головою СКВУ й його дружиною, що прибули на цей з'їзд у пластових одностроях, підкресливши цим свою приналежність до світового українського скавтінґу.

Дня 22-го серпня, після відбуття згаданих зустрічей і конгресів, проф. Рудницький віллетів до Европи, де буде перебувати до жовтня 1987 року.

Помер Іван Миколайчук

Київ. — Совєтські газети повідомили, що тут на 47-му році життя після тривалої хвороби помер Іван Миколайчук — талановитий мистець, заслужений артист Української ССР, режисер Київської студії художніх фільмів ім. Олександра Довженка,продовжувач довженківських традицій.

Кіноартист І. Миколайчук

Іван Миколайчук народився 15-го червня 1941 року в селі Чорториї Вашковецького району Чернівецької області в багатодітній родині. З раннього дитинства у нього виявився талант до мистецтва. Він закінчив музичне училище, акторську студію при Чернівецькому українському музичнодраматичному театрі ім. Ольги Кобилянської, а відтак Київський інститут театрального мистецтва ім. І. Карпенка-Карого.

Творча біографія І. Миколайчука почалася з ролі молодого Тараса Шевченка у фільмі „Сон". Незабаром молодий артист відіграв головну ролю в кінофільмі „Тіні забутих предків" — героя нарисів Михайла Коцюбинського Івана Палійчука. Це був перший великий успіх Івана Миколайчука. Фільм „Тіні забутих предків" здобув десятки совєтських і чужинецьких нагород і був визнаний одною з 20-ти кращих картин світу усіх країн і народів. В цьому успіху була значна заслуга й І. Миколайчука.

Згодом артист успішно виступив у фільмах „Бур'ян", „Білий птах з чорною ознакою", „Зникла грамота", „Вавилон-ХХ" та в багатьох інших. Яскраво виявився в І. Миколайчука хист кінодраматурга і режисера. За його сценаріями і в співав-

(Закінчення на стор. 4)

У СВІТІ

ГАЗЕТА „ПРАВДА" повідомила про запровадження з 1-го грудня ц.р. на території РСФСР чекових книжок індивідуального користування. Чеки будуть прийматися як оплата за товари і послуги. Відмова приймати чеки буде розглядатися як порушення правил совєтської торгівлі. Разом з чеком совєтські громадяни зобов'язані показувати пашпорт.

ВЛАСНИКИ КОПАЛЕНЬ у Південній Африці звільнили за один день 20,000 чорних шахтарів, які брали участь у страйку. Звільнені, зокрема, 7,500 робітників золотоносної шахти, які протягом 18 годин продовжували сидячий страйк у копальні. Представник страйкарів заявив, що охорона силою примусила шахтарів вийти з копальні, де їм вручили листи про звільнення, а потім автобусами їх вивезли за межі території шахти. Компанія Анґло-Амерікен, якій належать найбільші золотоносні шахти, опублікувала ультиматум, в якому міститься погроза про звільнення ще 22,500 шахтарів на випадок, якщо вони не вийдуть на працю протягом 24 годин. В загальній кількості з початку страйку 20 днів тому вже звільнено 31,000 чорних шахтарів.

У КОМУНІКАТІ СОВЄТСЬКОГО пресового агентства, переданого на Захід, говориться, що совєтський уряд готовий надати політичний притулок американському індіянинові Леонардові Пелтієрові, який засуджений на довічне ув'язнення за вбивство агента ФБІ в Південній Дакоті в 1977 році. Л. Пелтієр, який відбуває покарання у в'язниці особливого режиму, став улюбленим об'єктом совєтської пропаганди у тому випадку, коли мова заходить про права людини. Совєтські засоби масової інформації намагаються представити справу таким чином, ніби Пелтієра засудили не за кримінальний злочин, а за права індіянів. Недавно Пелтієра відвідала у в'язниці група совєтських лікарів-окулістів. Представник совєтської амбасади у Вашінґтоні повідомив членів комісії за його звільнення про рішення надати Пелтієрові політичний притулок. Згідно з американськими законами Пелтієр повинен вийти на свободу раніше, ніж почнеться розгляд справи про політичний притулок.

В БЕЙРУТІ ВІДБУЛИСЯ масові демонстрації протесту проти різкого підвищення цін. До демонстрантів приєдналися школярі, які палили на дорогах автомобільні колеса, що валяються скрізь. За 44 роки незалежності країни теперішня криза є найтяжчою. Вона викликана тим, що курс лівійського фунта різко впав по відношенню до курсу головних чужинецьких валют. Але основа кризи є в іншому. Уже одинадцять років у Ливані триває громадянська війна. Одна з одною воюють різні релігійні і політичні групи. Це привело до того, що туризм, який є головним прибутком ливанської економіки, майже повністю припинився.

В АМЕРИЦІ

У ВАШІНҐТОНІ У ПОНЕДІЛОК, 31-го серпня ц.р., група матерів, що погоджувались народжувати дітей під контрактами заступства, заявили, що хочуть щоб їм повернули ними народжених немовлят. Жінки звернулись із закликом до Конгресу та стейтових урядів, щоб вони заборонили цю практику бо це нічого іншого, як „апробована форма невільництва".

ДАТА 1-ГО ВЕРЕСНЯ Ц.Р. для більшости людей це початок нового місяця, але для мільйонів незареєстрованих робітників це представляє ще одну перепону в їхньому змаганні за своє існування. Почавши з цим днем, працедавці не можуть нікому давати праці, якщо ця особа не має відповідного документу, бо будуть наражені на перевірку і покарання Службою іміграції і натуралізації.

КРАЙОВЕ УПРАВЛІННЯ аеронавтики і дослідження простору офіційно перепросили Конгресових провідників, за їхню невідповідну поведінку в шуканні способу, щоб їх переконати у недоречності зменшити бюджет НАСА. Вони звернулися листовно до своїх контракторів про допомогу, а це, як виявляється, не належить до доброї форми в цьому випадку.

У ПОНЕДІЛОК, 31-ГО СЕРПНЯ ц.р., міська Рада Освіти Ню Йорку подала до публічного відома, що завершено трирічний пробний договір з Об'єднаною Федерацією Учителів. В цьому договорі намічено, що в третьому році початкова платня учителів буде 25,000 дол., а досвідчені учителі будуть заробляти біля 50,000 дол., як також учителі матимуть більший вплив на шкільну програму, дисципліну і т.д. Нові платні спеціяльно для нових учителів вперше дадуть змогу Нюйоркові конкурувати з оточуючими передмістями у притягуванні кращих учительських сил. Новий договір коштуватиме місто Ню Йорк протягом трьох років 910 мільйонів дол. з чого 139 мільйонів одержить від стейту.

ФЕДЕРАЛЬНІ НАУКОВЦІ дійшли до висновку, що не можуть продовжувати дорученого їм Конгресом вивчення наслідків „Аґент Орандж", на американських вояках у В'єтнамі, бо є неможливо знайти відповідну кількість вояків, які були наражені на високий рівень цього гербіциду. Покищо, ані адміністрація президента Рональда Реґена, ані Конгрес не зайняли становища, що робити дальше з цим проєктом. Д-р Вернон Гок, директор Центру здоров'я і збереження довкілля при Центрі контролі хвороб заявив у своєму інтерв'ю, що „базуючись на цій праці виглядає, що зараження вояків не було аж таким замітним". Таке заключення Центру, напевно викличе велике обурення у ветеранів, котрі до сьогодні твердять, що наслідки „Аґент Орандж" відбилися на них і їхніх родинах після того, як вони повернулись з В'єтнаму.

Константинопільський Патріярх відвідає Папу

Рим, Італія. — Константинопільський Патріярх Димитрій І повідомив, що при буде до Риму на відвідини „любови, миру та братньої зустрічі" з Папою Іваном Павлом II. Візита відбудеться від 3-го до 7-го грудня 1987 р. Таким чином зустрічі й розмови між найвищими представниками Католицької та Православної Церков стануть дедалі частіші та тісніші.

Останніми десятиріччями перша зустріч між Папою і константинопільським Патріярхом відбулася в Єрусалимі 1964 року. Там зустрілись Папа Павло VI і Патріярх Атенаґорас І. Згодом, 25-го липня 1965 р. Павло VI і Атенаґорас зустрілись у Стамбулі.

Теперішній Папа Іван Павло II рік після свого вибору, 30-го листопада 1979 р. прибув до Константинополя, щоб зустрітись із новообраним Патріярхом Димитрієм І.

З цієї нагоди створено спільну комісію у справі богословського діялогу між Католицькою і Православною Церквами.

ВИСТУПАЮЧИ НА ВЧИТЕЛЬСЬКІЙ конференції у підмосковному місті Електросталь, член Політбюро ЦК КПСС Єгор Лігачов, якого на Заході вважають „головним совєтським ідеологом", заявив, що Совєтський Союз ніколи не погодиться на запровадження ринкової економіки, ідеологічного плюралізму або демократії в західньому розумінні цього слова. „Ми ніколи не зійдемо з ленінського шляху і ніколи не відмовимося від заповнення соціялізму", — сказав Лігачов. Совєтський „ідеолог" обвинувачує інтелігентів-реформаторів у деградації Комуністичної партії і в перебільшенні репресивних дій Сталіна.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 451-2200

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00.
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Акіно в обороні демократії

У минулому тижні відбувся уже не перший збройний виступ опозиції проти президента Філіппін Коразон Акіно. Збунтована військова частина пробувала вдертися до президентського палацу й захопити будинок радіостанції, але вірні Акіно війська здавили той бунт. Льояльний президентові Акіно шеф штабу генерал Фідель Рамос заявив, що було яких 800 до 1,000 збунтованих вояків, з-посеред яких кругло 700 схоронилися на прибережному кораблі. К. Акіно, змінивши давніший лагідний тон толеранції до опозиції і закликів до замирення видала наказ, щоб виловити й арештувати всіх причетних до того останнього збройного бунту, який коштував життя і поранення кількасот особам, також цивільним. Лідер збунтованих вояків, звільнений недавно з командного посту полк. Ґреґоріо Гоносан, заперечив, наче би збройний переворот був звернений проти особи К. Акіно, а тільки проти метод її правління, себто її демократичних реформ. Попередник Акіно Фердинанд Маркос, який сьогодні перебуває на вигнанні, на Гаваях, заперечив наче би він стояв позаду цієї змови. Закордонні кореспонденти не вірять йому і всі переконані, що Маркос, жадібний влади і ґроша, буде намагатися вернутися до Філіппін на президентський пост, який дозволив був йому страшенне збагатитись коштом державної каси і коштом нужди найширших мас народу. Диктор телевізійної станції, канал 5 розмовляв безпосередньо з Маркосом і запитав його, чи він вернувся би до Філіппін, якби „нарід забажав собі його повороту". Запит був немудрий. Фердинанд Маркос, зненавиджений величезною більшістю своїх земляків, і має підтримку тільки у тих нечисленних високих старшин, які разом із ним використовували владу для персонального збагачування. В американській пресі була раз згадка, що, між іншим, дружина Маркоса Амельда, колишня стюардесса на американській летунській лінії вивезла з собою на еміґрацію на Гаваї 60 пар черевиків, не рахуючи скринь з одягом і клейнодів мультимільйонової вартости. Американські власті наклали секвестр на деякі нерухомості Маркоса в Америці, між іншим — заборонили продаж одного хмародеру, на 5-ій авеню, що його закупив був Маркос за пограбовані під час своєї влади гроші.

Коразон Акіно користується популярністю в народі завдяки заведенню на Філіппінах демократичної державної системи на зразок Америки. Маркос також втішався підтримкою від Америки до часу, поки там не вибухла проти нього революція. Тому, що Маркос погодився був на встановлення на Філіппінах американської морсько-летунської бази, американський Уряд дав йому в розпорядження великий військовий літак, яким він з своєю родиною і кругло 40 близькими собі людьми перелетів на Гаваї. Але водночас Уряд президента Реґена зобов'язав Маркоса не втручатися до внутрішніх справ Філіппін. І після здавлення минулотижневого бунту з Білого Дому вийшла коротка заява, що Америка надалі має довір'я до К. Акіно і таврує спробу збройного перевороту.

К. Акіно негайно, ще поки остаточно привернено спокій, коли все ще продовжувалася стрілянина у столиці Філіппін Манілі, звернулася через радіо до народу з повідомленням, що всі поголоски про успіх перевороту фальшиві і що вона сама жива, здорова і панує над ситуацією. Тільки її 26-річний син був ранений у перестрілці: боячися, що Маркос і його прихильники на Філіппінах можуть зорганізувати на провінції якісь військові з'єднання, які помаршували б до столиці, всі доступи до Манілі загороджені військовими заставами. За коментарями американської преси — влада Акіно триватиме так довго, поки вона буде користуватися підтримкою від народу. Безпосередньою причиною останнього бунту була нібито підвишка цін на ґазоліну. Та підвишка була зумовлена кризою в обширі Перської затоки, коли настали труднощі з нормальними доставами газоліни від багатих на нафту арабських країн. Америка знову поспішила з допомогою Філіппінам у цій справі, маючи в уряді Коразон Акіно вірного союзника. Ясно, що диктатор Фердинанд Маркос тепер втішається підтримкою з боку Москви: вона ж безупинно підтримувала грішми і зброєю комуністичних партизанів, з якими Акіно пробувала мирно полагодити конфлікт і вела з ними розмови, поки не переконалась, що провідники комуністичних партизанів йдуть рука в руку із змовниками Фердинанда Маркоса, — лучить їх ненависть супроти демократії.

Перемога Коразон Акіно і її рішучість, виявлена в цій останній невдачній спробі збройного перевороту, збільшує авторитет цієї дрібної і ніби кволої жінки, матері п'ятеро дітей, яка, проте, сильна духом і має Богом даний хист лідера та розум державної діячки.

Мирослав Прокоп

У 45-ТІ РОКОВИНИ УПА І 40-ВІ РОКОВИНИ РЕЙДУ НА ЗАХІД

II.

Висловом цього було між іншим утворення Української Головної Визвольної Ради, як верховного політичного центру, якому підпорядкувалася УПА.

Почетверте, УПА могла постати і вести боротьбу проти переважаючих сил ворогів завдяки небуденній жертвенності вояків і старшин УПА. Вистачить познайомитися з документальними даними, які знаходяться у збірниках „Літопису Української Повстанської Армії" (досі 13 томів на 3,600 сторінках друку), які видають Об'єднання і Товариство колишніх вояків УПА, щоб наочно переконатися про труди і подвиги учасників цієї формації.

Але не тільки про жертвенність і посвяту тут йдеться. Документи дій УПА вказують також на такі риси її учасників, а зокрема керівників, як організаційний хист, пляновість дій на довшу мету в існуючих умовах в СССР і на Заході, розумне господарення людьми. Цим між іншим треба пояснити собі далекосягле рішення Головного Командування УПА вислати на Захід рейдучі частини УПА у 1947 році, що, як відомо, видатно причинилося до поширення правди про УПА серед західнього світу, також серед української діяспори. До речі, 40-ві роковини того рейду відзначує цього року українська громада впарі з 45 роковинами УПА; зокрема цьому присвячений з'їзд обох упівських організацій в Ню Йорку 26-го вересня ц. р.

Чи мала УПА також свої слабості, помилки і невдачі? Безперечно, мала, але вони зовсім неспівмірні до її успіхів. Нам, українцям, ніколи не треба забувати, що найбільші трагедії і катастрофи нас зустрічали в умовах безборонности, або, коли, ослаблені фізично і морально, ми не були спроможні протиставлятися ворогові. Клясичним прикладом того є голодова катастрофа у 1932 і 1933 роках.

У Другій світовій війні ми також пережили згадані вже знищення. Однак у тих страшних умовах Україна не залишилася тільки об'єктом політики Берліну і Москви, причіпом до їхнього імперіялістичного воза, чи на бездоріжжі. Сьогодні об'єктивні чужинецькі дослідники признають, що завдяки організованій революційній боротьбі, передусім УПА, українська проблема виступила перед стороннім світом як незалежний політичний фактор з ясною метою, з тисячами організованих людей, які були готові жертвувати своїм життям в обороні інтересів народів.

А це останнє важливе також сьогодні. Тепер часи інші, інші засоби боротьби, хоча ніяк не треба забувати, що також в наші дні діячі українського руху опору платять життям за свою мужність: Олекса Тихий, Юрій Литвин, Валерій Марченко, Василь Стус. В цілому однак, на ширшому фронті самооборони народу риск тепер менший.

Ось проходить тепер в Україні доволі широка дискусія про ганебне становище, в якому знаходиться українська мова, школа, видавнича справа, загалом, культура і освіта. Виступають головним чином українські письменники, інші діячі культури, учителі. Вони розкривають рубець правди про те, де знаходиться українська нація, але вони дуже несміливо (зрозуміло чому), говорять про головного винуватця, значить про воюючий російський великодержавний шовінізм, що є носієм русифікації неросійських народів.

Однак, вони також не скривають того, що відповідальність за катастрофічне становище української мови і школи в Советському Союзі несуть і деякі, на жаль, доволі численні кола самих українців. Це не тільки правляча партійна і державна бюрократія, яка помагає поневолювати свій власний народ, але також ті, хто тільки ради своєї кар'єри чи кар'єри своїх дітей відрікаються віри, мови і культури своїх батьків, перетворюються в імперських перекинчиків і безбатченків. А водночас, українська преса на Заході б'є на сполох, бо хоч наша діяспора має деякі серйозні досягнення, виявляє чимало жертвенности, проте в різних її колах слабне заінтересування українською мовою, культурою, ба навіть українською проблемою взагалі, поширюються банцилі філістерства, обивательського самозадоволення і втеча від громадського життя.

Справді, як багато з нас на українських землях і в діяспорі є далекі від того морального клімату, в якому жили і боролися та рискували життям тисячі учасників визвольної боротьби українського народу, зокрема вояків УПА та інших українських комбатантських формацій останніх десятиліть! І як дуже потрібне нашій спільноті духовне оновлення в їхній вірі, посвяті і службі своєму народові! Бо, кінець кінцем, яка людська спільнота може називати себе нацією і тривало існувати як нація без таких моральних вартостей?

Марта Р.

У Дітройті ми вітали генерала

„Хто говорить, що мрії не сповнились смілі"...

Богдан Кравців „Кораблі"

Була гарна червнева субота, коли дітройтська громада зібралась дуже чисельно в Українському Культурному Центрі, щоб зустрітись з генералом бриґади американської армії Миколою Кравцевим, якого запросила Організація Українських Американських Ветеранів, як головного доповідача, на свою Конвенцію у 40-річчя свого існування. Господарі вечора — в комбатантських синіх шапочках. Точно в означеній годині входить на залю генерал у військовій формі в супроводі о. Бернарда Панчука, колишнього майора американських збройних сил, тепер пароха української католицької церкви Непорочного Зачаття у Гемтремку й інших ветеранів. І засідає в центрі президіяльного стола.

* * *

Як же син подібний до батька Богдана, якого Ася так добре знала ще зі Львова!

На залю вмаршовує почесна ґвардія Американської армійської автомоторової команди з прапорами у повному військовому строю, у блискучих шоломах, з прапорами в руках, стає перед генералом, командир ґвардії звітує генералові про прибуття і просить дозволу заткнути прапори перед президіяльним столом.

Сповнивши службу, ґвардія засідає за призначеним для неї столом. Співають американський гимн. Авдиторія встає. Відтак точка за точкою, починається програма: деклямація „У пам'ять, відкриття офіційної частини „Вечора", інсталяція екзекутиви товариства, „Слово" Крайового Команданта українських комбатантів і Відділу „Жінок - Помічниць". А там представляють генерала, пояснюючи, що він син провідного пластуна, визначного українського поета, журналіста, політичного діяча Богдана Кравцева. А народжений він у Німеччині...

* * *

А тепер Асиними очима знову картина минулих днів: невелике підгірське містечко Н., у якому Ася на вакаціях у родини.

Батько генерала — Богдан, провідник пластової проґулянки, ціллю якої здобути найвищий вершок Чорногори, Говерлю, і зустрітись з пластунами, які жили в Чехо-Словаччині. (Кордон між тими двома державами проходив вершком Говерлі, а не всі пластуни, які жили в цій сусідній державі могли приїхати до Польщі).

Ася за попереднім домовленням мала прилучитись до цієї прогулянки. А тут зливний дощ: один, два дні.. А по горах стеляться хмари, хмари...

Богдан тримає мапу на колінах, сидячи посеред нас і заповідає: ...„У таку погоду не берусь вас далі вести. Прогулянка відкликана!" Погляд Богдана твердий, відклику немає!

Того року шаліла повінь на Підкарпатті.

* * *

Друга світова війна. Після деякого перебування у Німеччині Ася переїхала за океан. І поселилася у Дітройті.

Якось одного року загостив Богдан до цього міста. Був гостем у рідні Асі. Розмовляли і ділилися всі спогадами про перші кроки в Америці.

І розказував Богдан... „Якось я питаю свого сина Миколу, яку професію він хоче вибрати, коли закінчить середню школу, а він мені відповідає, що хоче вступити до Військової Академії у Вест Пойнті.

На ньому допитливі погляди присутніх.

— А щож тут дивного — втручається Ася: — Адже ж ти Богдане визначний член УВО (Українська Військова Організація), згодом ОУН (Організація Українських Націоналістів). Син успадкував батькову вдачу!

Богдан усміхається.

* * *

Продовжують представляти генерала: він член Організації молоді Пласт.

* * *

А перед Асиними очима нова картина минулого: Рік 1957. Перша Міжнародна Пластова Зустріч в Канаді після переїзду масової української еміґрації за океан. Стоять численні ряди пластунів чи пластунок у виструнчених рядах на „Пластовій Січі" перед почесною трибуною, на якій стоять основоположник Пласту Олександер Тисовський, Начальний Пластун Сірий Лев — Северин Левицький та інші члени пластового Проводу Америки і Канади.

Бунчужний Зустрічі Микола Кравців, відібравши звіти від поодиноких частин, маршує до звіту перед найвищим Пластовим Проводом. Хтось збоку завважує: „Кажуть, що він робить у Вест Пойнті замітні поступи, мабуть далеко зайде".

* * *

І далі представляють генерала. Доповідач знайомить присутніх із різними нагородами його, що їх він от-

(Закінчення на стор. 4)

Д. Б. Чопик

НЕДОМАГАННЯ ХАРКІВСЬКОГО ПРАВОПИСУ

Цього року вже багато писалося про потребу перевидання словника Голоскевича, який основується на правилах „Українського правопису", виданого в Харкові у 1929 році. Одначе, це академічне видання мало багато недоліків. Про них ще в 1930 роках дуже ясно висловився проф. Василь Сімович. В „Українській загальній енциклопедії" (Раковського) він ствердив, що „харківська ортографія, головно щодо чужих слів, до кінця не додумана й не продумана, вносить тільки плутанину в таку важну книгу, як перший український лексикон..." Отже — справа чужих слів і назов. Над ними буде тут мова.

Звичайно, в таких важливих справах, як правопис чужих слів у будь-якій мові, подається загальні постуляти, ствердження чи принципи, на основі яких випрацьовуються правописні правила. Чужі слова вливаються неперервним потоком у мову з різних мовних груп, з різних географічних теренів, почерез різні мови й у різні часи. Їх у мові є багато. Деякі у мові засвоєні повністю, а є багато незасвоєних. Незасвоєні назви вносять велику мороку своєю непередбачливістю у правописну систему мови. Харківський правопис цих питань не розв'язав.

У „Найголовніших правилах правопису" з 1919 - 1921 років вказувалось, що „чужі слова по можности треба писати так, як вони вимовляються в своїй мові". Цього ствердження, одначе, немає ні у проєкті правопису з 1926 року, ні в „Українському правописі" з 1929 року. Там, глава „Правопис чужих слів" починається відразу з окремих правил. Властиво, точно говорячи, вона починається з примітки, позначеної зіркою, що „до чужих слів не належать перейняті з якоїсь чужої мови слова, але вже цілковито засвоєні народною мовою, як от: базар, галун, картопля, льох, лантух, лицар, плуг тощо. Тим то подані далі правила до них не стосуються". Не стосуються ці правила й до правопису чужих імен, прізвищ і географічних назов, бо ці проблеми обговорюються в окремій частині (параграф 77-83 „Українського правопису"). У цій частині, в параграфі 80-му, пишеться: „Щодо правил написання в українській транскрипції чужомовних (неслов'янських) прізвищ, то їх треба шукати в розділі „Правопис чужих слів" (див. параграф 54 – 76). Так же само чужомовні неслов'янські географічні назви передавати треба на основі „Правопису чужих слів". Однак, до того слід додати, що „оскільки чужомовні географічні назви це не мають в українській мові сталих графічних форм, то їх треба транскрибувати по можливості з автохтонних джерел", тобто не з російської чи польської мов. Такий принцип було прийнято на міжнародних географічних конґресах і його треба притримуватись і нам. Отож, виглядало б, що був і є ясний принцип для передавань чужих назов: на основі вимови автохтонів! Але, хто ж цю мову вимову знав? Ось погляньмо ближче, взявши на увагу англійські назви.

Фонетичний принцип: „на основі вимови автохтонів" у „Правописі чужих слів" розбивається уже в першому параграфі правил (пар. 54), де говориться, що чужомовне, тобто латинське l в українській мові почасти передаємо твердо: *ла, ле, ло, лу*, й *л*, а почасти м'яко: *ля, лє, льо, лю, ль*, отже за принципом історичним. Згідно з ним: „Запозичення старші, до середини XIX сторіччя, передаються з твердим *л*, а запозичення пізніші — з *л* м'яким". Одними з перших прикладів на цю точку параграфу маємо слово *Лондон, пілот колос, фалд* (старе запозичення (?), та нові запозичення: *парлямент, льокавт, бальотувати, ґольф* (стор. 62-63). З нашої життєвої практики в англомовному світі бачимо, що немає жодних підстав для цього, щоб вживати цей історичний принцип при передаванні назов із англійської, а особливо з американської мови.

Справа передавання латинського і в англійських словах на українську мову на основі правил з „Українського правопису" зовсім пропаща. (Така сама справа відноситься і до всіх інших голосних в англійських назвах). В параграфі 62-му „Українського правопису" сказано: „Чужомовне (латинське) і (у) в українській мові в одних випадках передаємо через і, в інших через и, залежно від типу слова (у власних назвах) та від позиції у слові: а) на початку слова, б) після всіх приголосних перед голосним та й, при чому голосний після і переходить у йотовану букву — *ія, іє, ію;* в) після губних приголосних *б, п, в, ф, м,* задньоязикових (велярних) *г, х, ґ, к,* та *н* (особливо в наростках *-ік, -іка, -ікум, -ічний)...;* а *и* пишемо в загальних назвах після приголосних т. зв. дев'ятки: зубних *д, т, з, с, ц,* та шиплячих *ж, ш, ч* і *р*... Тоді також пишемо *дизель* (горюче) та *Дізель* (прізвище)". Подані повище вказівки не надаються до фонетичного передавання англійських прізвищ. Для прикладу візьмім телефонічну книжку: Там знайдемо такі прізвища: Beall, Bill, Deall, Dill. Згідно

(Закінчення на стор. 4)

Яр. Климовський

УКРАЇНСЬКА ШЕКСПІРІЯНА

„Українська Шекспіріяна на Заході", І, упорядкував Яр Славутич, Видавництво „Славута" для Українського Шекспірівського Товариства, 1987.

I.

Поринуті у щоденні свої справи не всі знаємо, що Українське Шекспірівське Товариство існує — слава Богу! — вже тридцять років. Саме в тридцяту річницю появилося перше ювілейне число журналу цього товариства. Тут насувається питання: чому перше? Невже не можна було видати такий журнал принаймні один раз у році? На це є коротка відповідь. Якщо б були фонди, на цьому ювілейному журналірічнику було б число 30. Не один проєкт із-за цього не можна здійснити.

За чотириста років, що минули з дня народження Шекспіра, світова Шекспіріяна, її дослідницька література нараховує тисячі чисяч томів. Перше шекспірівське товариство було засноване в Англії в 40-их роках минулого сторіччя. Німецьке шекспірівське товариство засноване 1864 року.

Циклем статтей про Шекспіра, його твори та його добу, започаткував у нас шекспірознавство Іван Франко. Тут слід ще згадати наукові дослідження Миколи Дашкевича та молодого Олександра Білецького.

У тому ж часі деякі фрагменти з шекспірівської творчости переклали або переспівали Юрій Федькович, Панас Мирний, Леся Українка.

Пісня Дездемони з „Отелло" — це перший український переклад, а радше переспів Миколи Костомарова 1840 року. Павлин Свєнціцький у львівському журналі „Нива" помістив першу дію „Гамлета" в 1865 році. У 1882 році видали свої переклади Михайло Старицький „Гамлет" у Києві, Панько Куліш у Львові — „Отелло", „Троїл та Кресида", „Комедія помилок".

Якщо йдеться про наші сучасні переклади драматичних творів Шекспіра, то їх сьогодні, не включаючи давніших, є дванадцять, розміщених у тритомнику по чотири в кожному — І т. 782 ст., II т. 774 ст., III т. 646 ст. (Видавництво „Дніпро", Київ — 1964). Як бачимо дорібок не абиякий, жаль тільки, що тираж ледве 5,000, а охочих мати це видання стократно більше.

Перекладачі творів у тритомнику (за абеткою): Микола Бажан, Юрій Корецький, Григорій Кочур, Василь Мисик, Максим Рильський, Ірина Стешенко, Марія Тобілевич, Борис Тен. Максим Рильський переклав два твори, Ірина Стешенко чотири, решта названих по одному.

Вперше поставив українською мовою драматичний твір Шекспіра Аматорський Гурток „Громада" 1873 року в Києві на Хрещатику, в домі Мозера. Це був „Гамлет" в уривках з монологом Гамлета за рукописним перекладом М. Старицького. Ролі виконували: Гамлет — М. Старицький, Офелія — О. Лисенко, Полоній — М. Лисенко; він і написав музику для того спектаклю. Очевидно на той час, це була видатна подія, а судячи по обсаді, мусів бути теж і чималий сценічний успіх. Наші професійні театри почали грати драматичні твори Шекспіра щойно з 20-их років, тобто 47 літ пізніше.

* * *

Ювілейне число (І) журналу вийшло на доброму папері в півтвердій жовтого кольору лискучій обкладинці. Її оздоблює печатка — знак Українського Шекспірівського Товариства. Сторінок 96. На журнал число сторінок зовсім вистачальне, та вартість журналу не в кількості записаного паперу, а в якості поодиноких текстів.

Гортаючи сторінки, минаємо портрет Шекспіра (на 2-ій сторінці) і титульну сторінку та зразу починаємо прислухатись до авторів статтей, що виповняють журнал.

„Шевченко і Шекспір" — цю статтю, що нею починається журнал, написав Петро Одарченко. Про неї звітуватиму коротко, зрештою як і про кожну-наступну, бо вірю, що зацікавлені, набувши цей журнал самі про всі статті матимуть свою думку. До речі не хочу нікому будь-що суґерувати, тим більше, що це лиш інформативна нотатка.

Згадки про Шекспіра знаходимо в листах Шевченка, в його творах і „Щоденнику". Вони вказують на глибоке зацікавлення Шевченка творчістю Шекспіра, обізнаність із переробками та перекладами. Шевченко не мав слів захоплення читаючи „Гамлета" і „Сон літньої ночі". Ще більше захоплювався, побачивши на сцені „Отелло", „Короля Ліра" і „Венеціянського купця", в яких то трагедіях головні ролі виконував Айра Олдридж, після чого зав'язалась велика дружба поміж Олдриджем а Шевченком.

Ще до згаданих виступів Олдриджа, Шевченко відвідував шекспірівські вистави, про що пише в своїй повісті „Художник"; між іншим згадує В.А. Каратиґіна, славного виконавця головних ролей у шекспірівських драмах в Олександринському театрі.

Скріплюючи тему, автор статті наводить слова І. Ваніни, якими проведено аналогію між творчістю Шевченка і творчістю Шекспіра, тож не від речі їх тут повторити:

> Шевченкові поеми гранично стислі за розміром, але яке багатство думок вирує в них, як стрімко, динамічно розвивається в них дія, яким глибоким драматизмом вони насичені! За всім цим, зокрема за силою трагізму, само собою напрошується порівняння їх з трагедіями Шекспіра.

З черги Валеріян Ревуцький у своїй статті англійською мовою „The First Stagings of Shakespeare in Ukraine" подає ряд українських театрів, у яких репертуарі були шекспірівські п'єси, до речі, грані вперше. Починає „Макбетом" у режисерії Леся Курбаса, поставленого 20-го серпня 1920 року у Білій Церкві. Лесь Курбас поставив „Макбета" чотири роки пізніше в Києві, цим разом в іншому пляні. У Львові, в Театрі „Бесіди" 1923 року поставлено „Отелло" в режисерії Загарова.

Між 1920 і 1943 роками поставлено в різних містах: „Отелло", „Сон літньої ночі", „Віндзорські жартівниці", „Ромео і Джулієта", „Багато галасу з нічого", „Дванадцята ніч", „Гамлет". Названі спектаклі йшли в таких містах: у Києві, Харкові, Сталіно, Дніпропетровську, Полтаві, Одесі, Львові. Очевидно автор статті подає дати, що тут без шкоди для цього роду нотатки пропущено.

Автор дещо зупиняється над „Гамлетом", як прапрем'єрою, що відбулась 21-го вересня 1943 року, виконану силами Відділу Драми Львівського Оперного Театру в режисерії Йосипа Гірняка з Володимиром Блавацьким у ролі Гамлета. Інші ролі виконували: Ґертруда — Віра Левицька, Клавдій — Богдан Паздрій, Офелія — Ліза Шашаровська-Чепіль, Полоній — Іван Гірняк, Лаерт — Сергій Дубровський. Згадано рецензії на цю небувалу виставу, головним чином І. Німчука, як також обговорено постановку та поодинокі ролі.

Вправді шекспірівський репертуар на рідних землях під сучасну пору збільшився на кілька позицій, але якісно не дорівнює давнішим постановкам, не кажучи вже про такі як „Макбет", що його ставив Лесь Курбас.

Закінчення буде.

ВІДБУЛАСЬ ЮВІЛЕЙНА МІЖКРАЙОВА ПЛАСТОВА ЗУСТРІЧ — 87

(Закінчення зі стор. 1)

чів) у новозбудованому українському католицькому соборі св. Івана Хрестителя. На другий день у середу, 19-го серпня, відбулася маніфестація молоді на Парляментській Горі, де пластунів вітали канадський міністер юстиції Рей Гнатишин, члени парляменту Лойд Ексворзи і Андрій Вітер, а від української громади президент СКВУ Петро Саварин. Після того пластунство приглядалося до церемоніялу зміни варти, а відтак рівними колонами попрямувало широкими вулицями канадської столиці до будинку міської управи, де молодь вітав мер міста. З приємними спогадами про канадську столицю молодь сіла до автобусів і після чотирьох годин, приїхала на „Пластову Січ" у Ґрефтоні, Онтаріо.

Третій етап — Ювілейні святкування і зустріч всіх уладів — розпочато відкриттям цього ж дня о год. 10-ій вечора при горіючих смолоскипах, запалених від Вічного вогню, що загорівся від жевріючих вуглинок, привезених з двох останніх зустрічей в Німеччині та Австралії. Начальний Пластун сен. Юрій Старосольський передав цей вогонь по рядах пластового юнацтва і так розпочато церемонію відкриття. Молитва „Отче Наш" пролунала над лавами молодих. Відтак відбулося піднесення прапорів, України, Канади, ЗСА, Австралії та інших країн де існує український Пласт із голосним співом пластового гимну та щиросердечним привітом для всіх від коменданта ЮМПЗ пл. сен. Ореста Джулинського. У відкритті ЮМПЗ взяло участь біля 1,100 пластової братії, бо тут до таборовиків долучились ті, що прибули тільки на цей третій етап святкувань, а саме: табір новацтва (45) під проводом сеньйорів Росі Сливинської і Володимира Луціва, а також і підтабір Сеніорату (119) — комендант пл. сен. Олесь Марченко.

У четвер, 20-го серпня день проходив згідно зі запляновоною програмою зайнять по юнацьких підтаборах і новацькому денному таборі, а Старше Пластунство і Сеньйорат включився до помочі переведення юнацького змагу. Увечорі того дня відбулися таборові ватри зі співучастю всіх підтаборів, але ватра Сеньйорського підтабору затягнулась, бо тут курінь УПС ім. А. Войнаровського посвятив свій курінний прапор, акт посвячення якого доверцив, капелян католицького пластунства о. пл. сен. Богдан Смик, і передав його в молодші руки „Войнарівців" до Австралії та іменував сен. Петра Саварина, президента СКВУ, Почесним войнарівцем.

У п'ятницю, 21-го серпня, крім денних зайнять для юнацтва і новацтва, що включало підготову до виступів, сеніорат і старше пластунство брало участь у сесії Третього Пластового Конґресу. Увечорі того ж дня відбулася спільна ватра, на якій були присутні провідники канадських бой скавтів і ґірл ґайдс, як також польських гарцежів. Ватра була вдала і виявила здібності пластової молоді підхоплювати цікаві моменти українського життя і життя країн поселення, як теж і світових подій у веселому насвітленні. Проходила ватра під вмілим проводом о. пл. сен. Андрія Чировського. Друзі-сумівці, які прибули на Зустріч, включилися у загальну програму ватри зі своєю точкою як також і канадські ґірл ґайдс. До доброго і правдивого пластового настрою не пожалів і ласкавий Господь теплої ночі та погідного, зорями засіяного неба.

Субота, 22-го серпня, включала у програму-здвиг УПН і УПЮ, вправи і змаг вітроплавами на озері (члени табору УСП) та оглядини виставок, юнацьких експонатів та картин і світлин пл. сен. М. Борачка. У той день громадянство і батьки мали можливість бути глядачами дефіляди усіх учасників Зустрічі на головній площі. Після дефіляди до пластової молоді промовляли Владика Мстислав і голова Головної Пластової Булави пл. сен. Василь Янішевський.

Для пластунства цей день був повний напруги і хвилювань, але одним із найбільш приємних моментів був приїзд на Зустріч у відвідини голови Української Автокефальної Православної Церкви Митрополита Мстислава Скрипника, який завжди, як сам це відзначає, має спеціяльне місце у своєму серці для українського Пласту.

Після вечері о год. 10-ій вечора (спізненій бо ураґан що пролетів в околиці, пошкодив електрику), розпочато Ювілейну ватру, якою проводив пл. сен. Ю. Саєвич Ювілейна ватра — серйозна у своїй тематиці, з точками друзів і подруг зі станиць Чикаґо і Торонто, включала точки двох ювілеїв, 1000-ліття Хрищення України і 75-ліття українського Пласту.

З почуттями жалю за скоро пройденими хвилинами переживань і радости привітав пластову братію ранок останнього дня — неділі, 23-го серпня, а сонце, як співають пластуни у пісні „усміхнулось, вдарило чолом" та разом у пластових рядах маршувало з пластунами того дня на Богослужби обох віровизнань — католиків та православних, що їх відправили для католицькго пластунства о. Дмитро Паньків і о. Тарас Остапюк, а для православних пластунів — о. Петро Бублик. Після Богослужби був полуденок, а відтак збірка на закриття Зустрічі. На головній площі перед вічним вогнем, перед маштами з прапорами і знаменами і перед трибуною пластового проводу та представників Комітету Українців Канади, президента СКВУ пл. сен. П. Саварина та представників молодечи організацій СУМ, МУН, ОДУМ, Українська Молодь Христові та скавтів Канади, Естонії, Литви та Польщі, як теж представників УНС, СФУЖО, ІСНО, Комітету Українок Канади, прикрашеною відзнаками матірних куренів виструнчились лави пластунів, почавши від новацтва до сеніорату включно. Сонце усміхалось та на їх обличчях проявлялись смуток за щасливими днями і неминучість розлуки з новонабутими подругами й друзями. З черги викликають першунів юнацького змагу до відбору нагород, іменують гетьманського скоба пластуна Нестора Воронку і відзначають орденом Вічного вогню в сріблі пл. сен. Юрія Даревича і орденом св. Юрія в золоті пл. сен. Богдана Пашківського. Ще тільки хвилини розлучають їх, пластунів, від неминучого кінця. Ну, шож, треба вірити в ще краще майбутнє і чекати на зустріч з нагоди 80-ліття Пласту. Прощальні слова Начального Пластуна Юрія Старосольського, президента СКВУ Петра Саварина залишають у серцях учасників віру у кращі дні. Комендант Зустрічі пл. сен. Орест Джулинський називає відзначує і дякує всім виховникам і всім тим, що допомагали у підготові і переведенні ЮМПЗ-87. Прощальні слова коменданта Зустрічі таки наближають кінець. Останній наказ, стягнення прапорів, гимн закарпатських Пластунів, молитва. Підтабори відходять, а по дорозі останні потиски лівиць, спокійне до побачення і тремтливе „прощай". У багатьох очах заблисли сльози.

ЮМПЗ-87 закрито і закінчено у гарну і соняшну погоду. І тут треба відзначити, що ця Зустріч — 75-ліття українського Пласту відбулася гідно, як і личить Ювілеєві! Нехай радіють і гордяться її успіхами всі, що були її учасниками, а в першу чергу ті, що підготовляли і перевели цю Зустріч так успішно, господарі Зустрічі — Крайова Пластова Старшина Канади на чолі з головою пл. сен. Орестом Джулинським, що був теж і головою Організаційної комісії та комендантом Зустрічі.

Подякою для них хай будуть ті усміхнені лиця сотень молоді й вологі очі гордости і надії громадян — батьків, що приглядалися до цих святкувань.

Машти з прапорами і Вічний вогонь ЮМПЗ.

Показ маршу з прапорами.

Юначки маршують.

Дефіляду закінчено.

Початок колони з прапорами.

Пластова Оркестра готова до виступу

Наймолодша учасниця ЮМПЗ Люда Мончак.

ВИСТУПАЮЧИ НА ПРЕСОВІЙ конференції, президент Нікараґуа Даніель Ортеґа повідомив, що трьом священикам, виселеним з політичних мотивів, дозволено повернутися на батьківщину. Мова йде про монсеньйора Бісмарка Карбалльо — директора забороненої католицької радіостанції, єпископа Пабльо Конталєса і італійського священика Беніто Пітіто. Архиєпископ Манаґуа кардинал Мінуель Обандо-і-Браво назвав рішення уряду „досить обнадійливою ознакою і безумовно позитивним жестом". „Я думаю, що незабаром уряд дозволить відкрити радіостанцію 'Радіо католіка'," — сказав кардинал. Ортеґа призначив архиєпископа Обандо-і-Браво одним з чотирьох членів так званої Комісії крайового примирення.

З ДІРБОРН, МИШИҐЕН інформують, що профспілка об'єднаних автомобільних працівників вибрала фірму Форда, як приціл для страйку коли б переговори нового контракту не увінчалися успіхом. Теперішній контракт профспілки з фірмою Форда кінчається 14-го вересня ц.р. Стенлі Сурма, директор робітничих відносин при фірмі Форда заявив, що фірма розуміє побоювання робітників про забезпечення праці й тому пропозиція яку запропонує фірма робітникам зможе довести до згоди без страйку.

ОДИН ІЗ ЗАСНОВНИКІВ вільного профспілкового об'єднання „Солідарність" Лєх Валенса поклав у понеділок, 31-го серпня, вінок до підніжжя пам'ятника робітникам, вбитим військами. В церемонії взяли участь не менше як 1,000 жителів Ґданьська. В той же день відбулася демонстрація у Вроцлаві, яка була розігнана міліцією.

КОЛИШНІЙ СЕНАТОР з Невади, близький друг президента Роналда Реґена, Пол Лаксолт, оголосив, що не буде висувати своєї кандидатури у виборах на пост президента в 1988 році. „Ми уважно вивчили фінансову і політичну ситуацію і прийшли до висновку, що в той час, як політичні діячі вселяють деякі надії, передвиборча кампанія не може бути забезпечена матеріяльно, — сказав П. Лаксолт. — Моя родина має досить скромні засоби, і включення в кампанію було б рівносильне банкрутству". Дорадники Лаксолта вважали, що до 1-го жовтня цього року на його передвиборчий фонд повинно було бути зібрано не менш як два мільйони долярів. На сьогоднішній день надійшло біля мільйона. Конґресмен з Ню Йорку Джек Кемп, який також претендує на Білий Дім, сказав: „До певної міри мені жаль, що Пол Лаксолт вибуває з гри, бо він дотримується тих же консервативних принципів, що і я. Однак я вважаю, що Пол буде і далі відігравати ролю одного з найбільш впливових лідерів Республіканської партії. Я думаю, що він буде співпрацювати з тими з нас, хто виступає за продовження революції Реґена і при наступній адміністрації".

У ЛОНДОНІ БУЛО оголошено про створення Марксистської партії Великобританії, до якої ввійшли троцькісти і колишні члени Робітничої революційної партії. Головою партії став 75-річний троцькіст Джеррі Гілі, який два роки тому був обвинувачений в спокушенні 26 жінок, членів Робітничої революційної партії. До центрального комітету нової партії увійшла відома англійська кіноартистка Ванесса Редґрейв, яка заявила, що діяльність Михаїла Ґорбачова заслуговує загальної підтримки зі сторони світового революційного руху.

Ініціятива мистця у створенні „Проєкту Тисячоліття"

Ярема Гарабач — скульптор, ідеаліст і захисник мистецького поширення. Він — власник і управитель мистецької ґалерії під назвою „Файн Арт Консолідейтед", звертається до мистців-українців чи українського походження в справі амбітного проєкту відзначення 1000-ліття офіційного введення християнства в Україні . Я. Гарабач збирається придбати твори мистців на доручення і виставлятиме їх протягом 1987-88 років у своїй ґалерії. В майбутньому він задумує скласти з провірених експонатів пересувну виставку найкращих творів, щоб поділитися з іншими громадами овочами всіх мистецьких зусиль. „Тисячоліття відзначаємо літургіями, концертами, семінарами й іншими відповідними програмами. Я впевнений в тому, що ці святкування залишать вартості, які своїм здобутком перетривають ювілейний рік 1988. Так само гадаю, що цей проєкт розвине уяву, піднесе творче наснаження і посилить динамічну невгамованість мистців, віддзеркалюючи саме краще нашої спільноти", — твердить Гарабач.

Неодмінно, що ці прикмети вже втілені в особі нашого мистця. Цієї весни врочисто посвятилося в парафії Св. Покрови на Пармі в Огайо релєф з бронзи, скульптуру Патріярха Йосифа, кардинала Сліпого. Наш 39-літній мистець Ярема Гарабач працював, напоголегливо студіюючи знімки і черпав з пам'яті, щоб вірно відтворити складну і відмінну істотність цього сюжету. Я. Гарабач студіював в Інституті Мистецтва в Римі і мав виїмкову нагоду працювати близько Патріярха та бачити його доволі часто.

„Блаженніший вражав силою, жагучістю, політичною особовістю і провідницьким месіянізмом, і дійсно він таким був. Він боровся за добро і збереження своєї Церкви, свого стада і своєї нації. Але при цьому всьому він був людиною великої побожности і доброти", згадує наш скульптор. „Я хотів був зобразити обі сторони цієї небуденної людини: рішучого державного мужа-політика, величного Патріярха і одночасно ласкавого батька, святця, мудреця і провідника".

Скульптура Патріярха Йосифа — це не є перший більший задум творчости нашого скульптора. В 1977 році він поїхав на запрошення отця крилошанина Йосифа Касанови-Мартореля до містечка Ляма Кара в західньоафриканській державі Тоґо. Отець крилошанин Йосиф був в тім часі місіонарем і опікуном сиріт на весь північний район Тоґа і розбудував у Ляма Кара велику оселю для дітей, щоб мали де жити і притулитися.

В центрі цієї оселі Ярема Гарабач збудував пам'ятник св. Шарля Льванґи, африканського мученика і покровителя цього сиротинця. Це не був легкий задум. Мистець з терпеливістю мусів вичікувати довозу матеріялів і знаряддя. Він не раз переконував своїх помічників, щоб глину тримали мокрою, хоч вода там в обмеженій кількості, і це ставалося якраз в критичних періодах кострукції пам'ятника. Він був змушений придумувати спосіб заливання цементу без складного руштовання і обходитися без приладів, які завжди є складовою частиною студії скульптора. Та завдяки його намаганням, сьогодні статуя 16 стіп величиною африканського релігійного провідника, закутого в ланцюги, пишається перед будинками сиротинця в Лямя Кара, Тоґо. Рік пізніше Гарабач збудував скульптуру на 9 стіп Пречистої Діви Марії, що сьогодні прикрашує сад Українського Центру в Мак вілєрі, близько міста Штрасбурґ, Франція.

Ярема Гарабач народився в Мюнхені, де він виростав в сім'ї о. Євгена і Марії Гарабачів. Мистець подорожував багато по Европі і Америці, аж опинився в Клівленді, Огайо, 1980 року. В перших днях в новому місті він відразу включився в щілонічну демонстрацію, не зважаючи на мороз, присвячену українським в'язням сумління. Під враженням пережитого він часто повертався до Клівленду.

Скульптура Яреми Гарабача „Св. п. Патріярх Йосиф.

Тут він одружився з Зоряною Смаль-Стоцькою і осів та не залишив мистецького горіння. Спочатку він творив кінетичні зразки і форми. Більшість творів цього періоду, неначе розбите дзеркало, відбивають текучі петлі і кола повигинаних труб і викликають типовий відгук: „Ви називаєте це мистецтвом?" Але Гарабача це не бентежило. Для нього суть мистецтва зводилась до винахідливости і експерементації. Мистець, який не шукає, не рискує, — припиняє свій ріст. Він не поступає вперід. І тут він вказує на мистців, які розвинули свій стиль і по ньому прямують, збираючи комерційні користі, а при цьому потопають глибше в монотонності рутини.

В 1982 році Горабач заснував мистецьку ґалерію „Файн Артс Консолідейтед", а в 1984 році він відкрив ґалерію. Його перша виставка, з якою він теж об'їздив інші міста, включала сучасних мистців з України: В. Макаренка, В. Сазонова, А. Соломуху, В. Стрельнікова. Його клієнтами стали: А. Коломиєць з Чикаґо, К. Кричевська-Росандіч з Каліфорнії, І. Осадца, Х. Сеньків, І. Кордюк з Торонто, А. Перейма з Трой, Огайо, В. Свириденко, Н. і Р. Раковські з Парми, Огайо, П. Вундерліх з Західньої Німеччини Е. Фухс з Австралії, Б. Бруні з Італії.

Гарабач сильно спаяний з мистецтвом і культурою, він підкреслює, що мистець не творить в порожнечі. мистець творить в рамках характерного оточення, спільноти, в контексті даної культури, в даному часі. Стрижінь мистецтва, що промінює від якоїнебудь нації чи культури, лежить в розкритті стану її душі. Мистець спочатку спостерігає довкілля, фільтрує його, а тоді переливає це в „мистецький твір". Спільнота, яка забезпечує мистцеві матеріял, залишається його публікою. Вона дає йому підтримку, чесну критику і матеріяльну базу, що означає виставка творчих зусиль мистця і купування творів.

Ця взаємодія між мистцем і публікою в засяві творчого довкілля є саме тим ферментом, який приводить зміни і допомагаєростові мистця, відтворюючи подібний процес в спільноті, нації і культури. Гарабач з сумом завважує, що для багатьох людей мистецтво на останньому місці. Вони не добачають духової вартости мистецтва і потреби для духового корму. Більшість людей оцінює речі згідно з їхньою матеріяльною користю, занедбуючи душевні прагнення. Зовсім природно бачити людей з дорогим імпортованим автом в гаражі і з дешевою репродукцією, що прикрашує стіну їхньої хати.

Це зосередження на матеріяльному і нехтування мистецького розкриває вбогість духа. Великі доби, підкреслює він, — періоди великих господарських добробутів і політичної енерґії позначились ростом великого мистецтва. Основою величі культури є матеріяльне добро, але те, що перетриває віки і те, що люди пізніше оглядають в ґалеріях чи музеях, не має іншої вартости як духову, і як всі знаємо, давнє мистецтво оцінюється дорого.

Так само як артист мусить рискувати, щоб рости і поступати вперід, так і спільнота мусить підтримувати творчі елементи, які вглиблюються, щоб відтворити мистецький об'єкт, який світить красою і визнача-

(Закінчення на стор. 4-ій)

ЗГІДНО З ПІДРАХУНКОМ голосів Інституту Ґеллопа виявляється, що більшість американських громадян піддержують навчальну політику у системі публічних шкіл, президента Роналда Реґена і секретаря освіти Віліяма Бенета, щоби натискати на підставові предмети у навчанні. Бо, як виявляється, американська публічна система, дотепер дозволяла на велике число вибраних учнями предметів і занедбала загальну освіту

ГРЕЦЬКИЙ УРЯД ОГОЛОСИВ про офіційне припинення стану війни з сусідньою Албанією. В комунікаті сказано, що умови, при яких Албанія розглядалася як ворожа держава, перестали існувати. Рішення про припинення стану війни було прийняте за тиждень перед очікуваною візитою в Атени заступника міністра закордонних справ Албанії Сократа Пляки. Пресовий секретар грецького уряду Сотіріс Костопулос висловив надію, що нормалізація відносин поліпшить становище приблизно 300,000 етнічних греків ,які живуть у південній Албанії. Єпископ Себастіян, який очолює кампанію правих сил на захист прав греків в Албанії, назвав рішення уряду злочинним.

ДО МОСКВИ НА СУДОВИЙ процес над сином прибули батьки 19-річного Матіяса Руста — Моніка і Карл Русти. В інтерв'ю для журналу „Штерн" вони заявили: „Ми не хочемо виступати напередодні судового процесу. Ми лише хочемо висловити надію, що суд над Матіясом буде чесним і що чесним буде вердикт", Моніка і Карл Русти були в Москві в червні — незабаром після того, як їх син приземлився на Красній площі. Тоді вони відвідали Матіяса в Лефортовській в'язниці і заявили, що їх син прилетів у совєтську столицю, щоб поговорити з генсеком Горбачовим про досягнення миру і взаємозрозуміння між Заходом і Сходом.

Ініціятива...

(Закінчення зі стор. 3)

ється правдою.

1000-ліття відзначення Християнства — подія незвичайна, і наш мистець очікує багато творів на цю тему. „Вживайте різний стиль, різний засіб, одначе залишіться творчі, — він радить: спробуйте своїх сил в чомусь новому, новаторському, не завжди в постаттях Володимира, Ольги чи тризубах". Він продовжує: „хіба, що ви є тією творчою одиницею, яка зобразить загальновідомі теми в свіжому, неочікуваному виді. Понадусе будьте чесні, бо це є есенція мистецтва".

Мистець мусить повинуватись і прислухатись підшептам свого серця, а не турбуватись комерційним завершенням його творчости. Хай спільнота несе цю відповідальність.

Мистці,зацікавлені в участі у „Проєкті Тисячоліття", повинні пов'язатись з Finr Arts Consolidated, Inc; 5244 State Rd.; P. O. Box 347179; Cleveland, Oh 44134. Attn Yarema Harabatch.

Мгр Андрій Фединецький

Помер...

(Закінчення зі стор. 1)

торстві створені фільми „Білий птах з чорною ознакою", „Мріяти і жити", „Бірю", „Така пізня, така тепла осінь", „І в звуках пам'ять відгукнеться".

До чого лише торкалися розум і руки талановитого майстра, на всьому позначилися зрілість, мистецька довершеність, простота і мудрість народу, який його породив, котрому він віддав себе до останку, в пам'яті якого лишиться назавжди.

Св. п. Б. Роздольський

Третього липня ц.р. перестало битися змучене серце бл. п. Богдана Василя Роздольського на 68-му році його трудолюбивого життя. Вістка про його смерть глибоко вразила численних приятелів і знайомих покійного, що чисельно взяли участь у панахидах і похоронних відправах, віддаючи покійному останню прислугу.

Богдан Василь Роздольський народився в с. Красному на Львівщині. До школи ходив у Львові. Воєнна завірюха на дала закінчити намічених студій. Після Другої світової війни поселився у Канаді в місті Сейнт Катаринс, Онт., де разом з дружиною Марусею були прикладними членами української громади. Працював для фірми Джеренал Моторс і так заробляв на прожиток і утримання родини. Покійний був незвичайно доброю людиною, лагідної вдачі, небуденних здібностей, громадянином, зразковим чоловіком і батьком. Все пам'ятав про свої громадські обов'язки, був практикуючим християнином католиком та щирим українським патріотом-соборником. Політичні переконання приятелів не мали впливу на його з ними співжиття.

Родина Роздольських була щиро і активно заанґажована в праці молодечої організації Пласт, де виховувалася їх доная Богданна. Богдан не проминув жадної громадської, ані парохіяльної імпрези і щиро допомагав дружині Марії в її праці для Пласт-приюту і Ліги Українських Католицьких Жінок Канади при церкві свв. Кирила і Методія. Любив він товариство, любив молодь, і його лагідність, щирість, чемність, скромність, любов до всього, що рідне, з'єднали йому багато приятелів. В рядах Пластової Станиці в Сейнт Катаринс виросло велике число свідомої добре підготованої до громадського життя молоді. Виросла також дочка покійного Богдана, і всі вони шанували і любили його, як члена великої пластової родини.

Панахиду за душу покійного Богдана відправляв отець крилошанин д-р Микола Комар, парох церкви свв. Кирила і Методія, а чин похорону Методія, а чин похорону допомагали відправляти отці Юрій Куто і Тарас Карпюк. Отець Комар теплими словами попрощав покійного під час Св. Служби Божої в церкві і в часі тризни, якою проводив кор. радник адв. Богдан Долішний. На цвинтарі прощав покійного Богдана приятель родини Петро Піжицький, а під час тризни співчуття родині склали: пл. сен. Степанія Гарас від Пласту і Пласт-приюту, Марія Долішна від ЛУКЖК, а Анастазія Олексюк — від цілоденної школи св. Софії в Міссісаґа, де працює дочка покійного Богданна Хмилівська.

Бл. п. Богдан Василь Роздольський осиротив вірну дружину Марію, дочку Богданну Хмилівську з мужем Богданом і малого внука Богданчика. В імені матері і своєї родини Богданна подякувала учасникам похоронних відправ за співчуття, за присутність і за щедрі пожертви, які вплинули замість квітів на могилу покійного. Подякувала всечеснішим отцям за відправи, приятелям, що несли домовину, адв. Долішному за переведення тризни та паням за приготування поминального обіду, за поміч та печево.

На заклик адв. Б. Долішного присутні на тризні склали на українську пресу 308 дол., які на бажання родини розподілено так: на журнал „Наша Дорога" 75 дол.; на пластовий журнал „Юнак" 73 дол.; на часопис „Наша Мета" 80 і на щоденник „Свобода" 80 дол.

Учасники похоронних відправ склали щедрі жертви на громадські цілі. І так на потреби Світового Конгресу Вільних Українців складено суму 825 дол. На оборону доброго імени українців — 435 дол.

В світлу пам'ять дорогого батька і дідуся родина покійного уфундувала стипендію для найкращого учня української мови в цілоденній українській школі ім. св. Софії у Міссісаґа, Онтаріо.

Родина покійного Богдана Василя Роздольського щиро дякує всім друзям і знайомим за співчуття, за відвідування хворого під час довгої недуги, за Св. Служби Божі в його наміренні, за щедрі пожертви на громадські цілі. Всечеснішим отцям за похоронні відправи, адв. Б. Долішному за переведення тризни, приятелям за несення домовини, паням за приготування тризни, за поміч і всім, що в який небудь спосіб старалися облегшити нам наше горе. Нехай Всещедрий Господь винагородить сторицею, а нашому дорогому мужеві, батькові і дідові нехай дарує вічну пам'ять.

Родина

У Дітройті...

Закінчення зі стор. 2

римав в часі своєї військової служби. А опісля висвітлюють фільм про американський військовий виряд, уживаний змеханізованими американськими частинами.

• • •

Слово має генерал. У своїй промові він підкреслює, що сьогодні американські збройні сили складаються у 93 відс. із випускників середніх шкіл і мають у своєму розпорядженні найновіший, незрівняний змеханізований виряд. Наголошує він теж відданість американського народу ідеалам волі, яким служили попередники сучасних поколінь. При кінці своєї доповіді робить відклик до своїх батьків і предків, які були свідками проголошення незалежности України, і які залишили своїм нащадкам — дітям і внукам духа змагання за „від нікого незалежну Україну".

Після промови генерала нагороджують пропам'ятною таблицею. А тоді вступна молитва, що її проводить о. Бернард Панчук. А відтак — вечеря.

А опісля ще розвагова точка одного із ветеранів Дивізії „Галичина". Відтак заключна молитва о. Нестора Столярчука, пароха української православної церкви св. Покрови. Пустіє президіяльний стіл.

А де ж генерал? А ось в одному із закутків залі довга черга. Ася підступає ближче туди, а там, у самому кутку за малим столиком, сидить генерал і розписує автографи. Чи ж дивно? Адже ж кожний хоче мати його підпис. Тому й черга довга. Стоїть за підписом й Ася.

На залі вже грає танкова музика. Дехто й починає танцювати. Отримавши підпис, Ася поспішає додому. А в голові одним одна кружляє думка: от, що значить унапрямлення батьками виховного процесу дітей вдома, в українській школі, в українській організації молоді. Вони таки залишають слід у душі покоління, народженого вже поза кордонами Батьківщини!

Недомагання...

Закінчення зі стор. 2.

з правилом „вимоги автохтонів", ці прізвища треба передати так: *Білл, Билл, Діл, Дилл* і т. п. Таке ж написання цих ,назов, ясна річ, приводить до розходжень з повищими правописними правилами. До таких розходжень приводить також питання про подвоєні приголосні в англійських прізвищах: чи їх завсіди слід передавати в українській транскрипції? Чи і тут треба вводити винятки? Правила географічних конгресів тут винятків не знають.

Принцип „за вимовою автохтонів" нехтується також при передаваннях чужих буквосполучень. Наприклад, в „Українському правописі" вказується, що „-еu, -еа в кінці слова відмінюваних слів передаємо через *-ея, -уя.* В інших випадках всі сполучення голосних, тобто сполучення — еа, uа, ао, оа, uе, ое, ео, uu, uо не зміняємо". Для слів з англійської мови — це була б дивовижа, особливо коли б примінити це правило до таких прізвищ: англійське: Boatman, Beardsley, Deuel, Feuerstein; у'транслітерації: Боатмен, Беартслей, Деуел, Феуерстейн; фонетична вимова: Бовтмен/Бовтман, Бірдслі, Дьюел, Фоєрстін/Фоєрштайн тощо.

Подібних проблем у передаванні англійських назов є доволі багато. Стрічаються вони і в словах з інших мов. Їх правильну транскрипцію треба випрацювати для кожної мови зосібна. Чисто фонетичними узагальнюючими правилами цих проблем розв'язати не вдасться. Потрібно вичиканити окремі правописні правила для української транскрипції назов з англійської (вони вже є готові у автора), французької, німецької, еспанської, поодиноких слов'янських мов та інших, яких країни нещодавно стараються вводити свої автохтонні назви на місце старих, що їх впровадили різні імперські держави.

Починаючи з минулого року, Наукове Товариство ім. Шевченка почало заходи, щоб перевидати з поправками й усучасненням Правописний словник Голоскевича. Проф. Яр Славутич погодився був цей словник редаґувати. З недавніх оголошень у пресі група проф. Степаненка-Караванського почала збіркову акцію на перевидання саме цього ж самого словника. Яку підготову там зроблено у справах випрацювання усистематизованих правил відносно „недодуманих до кінця" передавань чужих назов тощо невідомо. Було б добре й побажане, щоб обидві групи правописників наладнали між собою співпрацю та спільними силами й може з допомогою федеральних фондів, які на такі цілі даються професійним силам, видали так потрібну й на часі довідкову книгу „Український правопис".

НЕПРАВИЛЬНІ ПРІЗВИЩА

У дописі п.з. „Відійшла у вічність сл. п. М. Барагура" („Свобода" ч. 162, вівторок, 25-го серпня) у другому абзаці згори, де мова про батьків Покійної, має бути: „Батько о. Микола Кушнір, мати Ольга з Ломницьких". Тризною проводив і прощав Покійну її зять Іван Брикович". Ред.